

**REGULAMIN DZIAŁALNOŚCI
KOMISJI DS. ETYKI
W KADENCJI 2020-2024**

§ 1

Cel powołania Komisji

1. Komisja ds. Etyki, zwana dalej Komisją, jest ciałem opiniotwórczym i opiniodawczym Rektora oraz Senatu ASP w Warszawie. Komisja reaguje na przypadki naruszenia standardów etycznych we wszystkich obszarach działalności uczelni, w tym w zakresach:
 - a) przeciwdziałania dyskryminacji i nierównemu traktowaniu, a także we wszelkich innych przypadkach, które mogą być uznane jako zachowania nieetyczne ,
 - b) etyki w badaniach naukowych i działaniach artystycznych,
2. Do zadań Komisji należy:
 - rozpatrywanie zgłoszeń członków społeczności ASP (studentów, doktorantów, nauczycieli akademickich, pracowników niebędących nauczycielami akademickimi) dotyczących braku równego traktowania kobiet i mężczyzn oraz wszelkich innych form dyskryminacji, w szczególności ze względu na płeć, wiek, rasę, wyznanie, religię, niepełnosprawność lub orientację seksualną, a także innych przypadków zachowań które mogą być uznane jako zachowania nieetyczne
 - opiniowanie projektów badań naukowych i działań artystycznych (podejmowanych przez pracowników i pracowniczki uczelni w ramach swojej działalności badawczej, finansowanych czy współfinansowanych przez uczelnię oraz prowadzonych przez Dział Obsługi Badań, Nauki i Działalności Artystycznej) pod względem ich zgodności z zasadami etycznymi.
3. Przez dyskryminację rozumie się traktowanie osób fizycznych w sposób będący jednym lub kilkoma z następujących zachowań: dyskryminacją bezpośrednią, dyskryminacją pośrednią, molestowaniem, molestowaniem seksualnym, a także mniej korzystnym traktowaniem osoby fizycznej wynikającym z odrzucenia molestowania lub molestowania seksualnego lub podporządkowania się molestowaniu lub molestowaniu seksualnemu, oraz zachęcanie do takich zachowań i nakazywanie tych zachowań.
4. Przez dyskryminację bezpośrednią rozumie się sytuację, w której osoba fizyczna w szczególności ze względu na płeć, wiek, rasę wyznanie, religię, niepełnosprawność lub orientację seksualną jest traktowana mniej korzystnie niż jest, była lub byłaby traktowana inna osoba w porównywalnej sytuacji.
5. Przez dyskryminację pośrednią rozumie się sytuację, w której dla osoby fizycznej w szczególności ze względu na płeć, wiek, rasę wyznanie, religię, niepełnosprawność lub orientację seksualną na skutek pozornie neutralnego postanowienia, zastosowanego kryterium lub podjętego działania występują lub mogłyby wystąpić niekorzystne dysproporcje lub szczególnie niekorzystna dla niej sytuacja, chyba że postanowienie, kryterium lub działanie jest obiektywnie uzasadnione ze względu na zgodny z prawem cel, który ma być osiągnięty, a środki służące osiągnięciu tego celu są właściwe i konieczne.

6. Przez molestowanie rozumie się każde niepożądane zachowanie, którego celem lub skutkiem jest naruszenie godności osoby fizycznej i stworzenie wobec niej zastraszającej, wrogiej, poniżającej, upokarzającej lub uwłaczającej atmosfery.
7. Przez molestowanie seksualne rozumie się przez to każde niepożądane zachowanie o charakterze seksualnym wobec osoby fizycznej lub odnoszące się do płci, którego celem lub skutkiem jest naruszenie godności tej osoby, w szczególności przez stworzenie wobec niej zastraszającej, wrogiej, poniżającej, upokarzającej lub uwłaczającej atmosfery; na zachowanie to mogą się składać fizyczne, werbalne lub pozawerbalne elementy.

§ 2

Skład Komisji

1. Członkowie Komisji są powoływani przez Senat na okres czteroletniej kadencji władz Uczelni.
2. W skład Komisji powołani zostają przedstawiciele wszystkich wydziałów – po jednym z każdego wydziału oraz przedstawiciel administracji.
3. Członkostwo w Komisji sprawowane jest na zasadzie dobrowolności.
4. Przewodniczący, Zastępca i Sekretarz Komisji zostają wyłonieni na pierwszym spotkaniu Komisji drogą głosowania przez członków Komisji.
5. W przypadku 3 nieusprawiedliwionych nieobecności na spotkaniach Komisji członka Komisji Przewodniczący ma prawo wystąpić do kierownika jednostki, do której przynależy dany członek, z prośbą o wyznaczenie nowego przedstawiciela do pracy w Komisji, a następnie do Senatu z wnioskiem o odwołanie starego członka Komisji i powołanie nowego.
6. Na wniosek Rektora lub Przewodniczącego Komisji Senat może odwołać członka Komisji.
7. Komisja tworzy swój regulamin i zatwierdza go przez głosowanie, zwykłą większością głosów. Regulamin Komisji jest zatwierdzany przez organ kolegialny powołujący Komisję (Senat ASP w Warszawie) i wchodzi w życie z dniem zatwierdzenia.

§ 3

Zasady pracy Komisji

1. Wszystkich członków Komisji obowiązuje bezwzględna dyskrecja i zachowanie tajemnicy.
2. Komisja realizuje swoje zadania w sposób bezstronny i poufny.
3. Posiedzenia Komisji zwołuje Przewodniczący, w miarę potrzeb, nie rzadziej niż 2 razy w semestrze. Posiedzenia ogólne mogą się odbywać stacjonarnie lub w formule online.
4. Zebrania Komisji są ważne w obecności połowy jej członków. Obecność na posiedzeniach jest obowiązkowa. W razie usprawiedliwionej nieobecności członka Komisji nie jest dopuszczalne jego zastępstwo.
5. Każdy członek społeczności ASP w Warszawie, zaproszony przez członków Komisji na rozmowę, jest zobowiązany do stawienia się przed Komisją.
6. Oficjalne stanowisko Komisja podejmuje w jawnym głosowaniu zwykłą większością głosów. W przypadku równej ilości głosów decyduje głos Przewodniczącego.

7. W terminie do 30 września każdego roku Komisja przedstawia Rektorowi sprawozdanie ze swojej działalności, obejmujące ocenę wdrożenia zaleceń zamieszczonych w rozstrzygnięciach Komisji.
8. Na koniec kadencji – na ostatnim posiedzeniu Senatu, w którym upływa kadencja – Komisja przedstawia sprawozdanie ze swojej działalności.
9. Dokumentacja rozpatrywanych spraw jest przechowywana u Sekretarza Komisji, a po zakończeniu trwania kadencji Komisji przekazywana do Archiwum. Rektor może zapoznać się z dokumentacją rozpatrywanych spraw w miejscu przechowywania tej dokumentacji.

§ 4

Równouprawnienie, dyskryminacja oraz inne zachowania które mogą być uznane jako zachowania nieetyczne

Komisja reaguje na pojawiające się na uczelni formy dyskryminacji poprzez:

- rozpatrywanie zgłaszanych spraw, w tym spraw dotyczących wdrożenia zaleceń zamieszczonych w rozstrzygnięciach Komisji,
- przygotowywanie dla Rektora propozycji rozwiązań w sprawach dyskryminacji, nierównego traktowania oraz innych zachowań które mogą być uznane jako zachowania nieetyczne, dotyczących wszystkich członków społeczności ASP w Warszawie.

§ 5

Etyka w badaniach naukowych i działaniach artystycznych

Za badania i działania artystyczne wymagające opinii Komisja uznaje:

- a) badania i działania artystyczne, w których mają wziąć udział osoby mające ograniczoną zdolność do wyrażania świadomej lub swobodnej zgody na udział w badaniu oraz ograniczoną możliwość ewentualnej odmowy przed lub w trakcie badań, szczególnie:
 - dzieci i młodzież do 12. roku życia,
 - osoby z niepełnosprawnością intelektualną,
 - osoby, których zgoda na udział w badaniu i działaniu artystycznym może nie być w pełni dobrowolna np. uczniowie, studenci (gdy badanie jest prowadzone w ramach zajęć lub w bezpośrednim związku z zajęciami), więźniowie, żołnierze, policjanci, pracownicy firm (gdy badanie prowadzone jest w ich miejscu pracy),
 - osoby, które wyrażają zgodę na udział w badaniu i działaniu artystycznym na podstawie nieprawdziwych informacji o celu i przebiegu badania i działania artystycznego (instrukcje maskujące, decepcja) lub w ogóle nie wiedzą, że są osobami badanymi (w tzw. eksperymentach naturalnych);
- b) badania i działania artystyczne, w których mają wziąć udział osoby szczególnie podatne na urazy psychiczne i zaburzenia zdrowia psychicznego, a zwłaszcza:
 - chorzy terminalnie,

- ofiary katastrof, traum wojennych, etc.,
 - pacjenci leczenia z powodu zaburzeń psychotycznych,
 - członkowie rodzin osób chorych terminalnie lub przewlekle chorych;
- c) badania i działania artystyczne polegające na aktywnej ingerencji w zachowanie człowieka, zmierzające do zmiany tego zachowania, bez bezpośredniej ingerencji w działanie mózgu np. treningi poznawcze, psychoterapia, psychokorekcja itp. (dotyczy to również sytuacji, gdy zamierzona interwencja ma przynieść korzyść badanemu np. usprawnić jego pamięć);
- d) badania i działania artystyczne dotyczące kwestii kontrowersyjnych (np. aborcja, *in vitro*, kara śmierci) albo wymagające zachowania szczególnej delikatności i rozwagi (np. przekonań religijnych lub postaw wobec grup mniejszościowych);
- e) badania i działania artystyczne długotrwałe, męczące, wyczerpujące fizycznie lub psychicznie,
- f) badania i działania artystyczne z wykorzystaniem zwierząt.

§ 6

Tryb i zasady rozpatrywania spraw dotyczących dyskryminacji, braku równouprawnienia oraz innych zachowań które mogą być uznane jako zachowania nieetyczne

1. Komisja rozpatruje zgłoszenia dotyczące członków społeczności ASP w Warszawie w zakresie wszelkich form dyskryminacji i nierównego traktowania oraz innych, które mogą być uznane jako zachowania nieetyczne.
2. Komisja rozpatruje także zgłoszenia dotyczące niewdrożenia zaleceń zamieszczonych w rozstrzygnięciach Komisji. W tym zakresie Komisja może podjąć sprawę z własnej inicjatywy.
3. Zgłoszenia – sformułowane na piśmie – mogą zostać przekazane, z pominięciem drogi służbowej, dowolnemu członkowi Komisji osobiście, drogą elektroniczną na adres: komisja.etyki@asp.waw.pl lub przez wysyłkę drogą pocztową na adres Sekretarza Komisji ds. Etyki, Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie, ul. Krakowskie Przedmieście 5, 00-068 Warszawa.
4. Nierozpatrywane będą zgłoszenia anonimowe.
5. Zgłoszenia mogą być kierowane do Komisji także przez Studencką Komisję ds. Równego Traktowania i Przeciwdziałania Dyskryminacji.
6. Na wniosek osoby, która skierowała do Komisji zgłoszenie, na czas trwania postępowania Komisja może zastosować środki ochrony, uzgodnione z kierownikiem jednostki (np. może zwolnić studenta z obowiązku uczestnictwa w zajęciach z wykładowcą, którego zgłoszenie dotyczy).
7. Zgłoszenie nie może powodować jakichkolwiek negatywnych konsekwencji wobec osoby, która skierowała je do Komisji (zakaz retorsji).
8. W przypadku naruszenia zakazu retorsji, osoba, która doświadczyła negatywnych konsekwencji w związku ze zgłoszeniem, może skierować w tej sprawie zgłoszenie do Komisji lub Komisja może podjąć tego rodzaju sprawę z własnej inicjatywy. Postępowanie toczy się zgodnie z § 6.

9. Po wpłynięciu zgłoszenia spośród wszystkich członków Komisji Przewodniczący niezwłocznie wyznacza 5-osobowy zespół, składający się z Przewodniczącego lub Zastępcy Przewodniczącego oraz 4 innych członków Komisji, którego zadaniem jest rozpatrzenie sprawy.
10. Członek Komisji podlega wyłączeniu od udziału w rozpoznawaniu sprawy, jeżeli:
 - sprawa dotyczy go bezpośrednio, jego małżonka, krewnego lub powinowatego w linii prostej albo osoby pozostającej z nim w stosunku przysposobienia,
 - występuje w sprawie w charakterze świadka.
11. W pracach zespołu z głosem doradczym może uczestniczyć niezależny ekspert z dziedziny mediacji, psychologii lub prawa antydyskryminacyjnego, wskazany przez Przewodniczącego Komisji.
12. Obsługę administracyjną posiedzeń zespołu zapewnia wyznaczony przez Przewodniczącego członek Zespołu, który protokołuje posiedzenia zespołu i zeznania stron i świadków.
13. Po wpłynięciu sprawy zespół w terminie 20 dni roboczych dokonuje wstępnego rozpoznania sprawy, które polega na podjęciu decyzji o jej dalszym procedowaniu, jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie wystąpienia przesłanek wymienionych w § 1.
14. Zespół wysłuchuje stron – osoby, która skierowała do Komisji zgłoszenie i osoby, które dotyczy zgłoszenie, a następnie, w razie takiej konieczności, wysłuchuje świadków i przeprowadza inne dowody. Spotkania wyjaśniające i medacyjne ze stronami lub świadkami zdarzenia odbywają się wyłącznie stacjonarnie (chyba, że zajdą okoliczności to uniemożliwiające).
15. Zespół – po wykorzystaniu wszelkich możliwych sposobów zbadania sprawy – podejmuje rozstrzygnięcie. Rozstrzygnięcie zawiera opis ustalonego przez zespół stanu faktycznego, wnioski – czy doszło do naruszenia zasady równouprawnienia lub do dyskryminacji i zalecenia mające na celu naprawienie skutków naruszenia i zapobiegnięcie ponownemu naruszeniu na przyszłość.
16. Rozstrzygnięcie wymienia członków zespołu rozpoznających sprawę i zawiera podpis Przewodniczącego Komisji.
17. W rozstrzygnięciu imiona i nazwiska świadków są zanonimizowane.
18. Rozstrzygnięcie Przewodniczący Komisji niezwłocznie przekazuje stronom i Rektorowi z prośbą o odniesienie się Rektora do wydanych zaleceń. Przewodniczący informuje o rozstrzygnięciu także odpowiedniego kierownika jednostki organizacyjnej.

§ 7

Tryb i zasady rozpatrywania spraw, dotyczących badań naukowych i działań artystycznych

1. Kierownik projektu badawczego lub kierownik Działu Obsługi Badań, Nauki i Działalności Artystycznej – w razie potrzeby – może zgłosić się do Komisji w celu uzyskania opinii na temat zgodności badania i działania artystycznego z obowiązującymi standardami etycznymi.
2. Przewodniczący spośród całego składu Komisji wyznacza trzech członków do rozpatrzenia sprawy, którzy w terminie 30 dni od dnia wpłynięcia wniosku wydają wspólną opinię, którą przesyłają do wiadomości innym członkom Komisji i przedkładają do zatwierdzenia

Przewodniczącemu. Termin może ulec zmianie ze względu na złożoność sprawy. W przypadku zaistnienia kontrowersji, Przewodniczący przedstawia sprawę na kolejnym, ogólnym spotkaniu wszystkich członków Komisji, którzy podejmują decyzję zwykłą większością głosów.

3. Opinia wymienia członków zespołu rozpoznających sprawę i zawiera podpis Przewodniczącego Komisji.
4. Opinię Przewodniczący Komisji przekazuje niezwłocznie zgłaszającemu sprawę kierownikowi projektu badawczego lub kierownikowi Działu Obsługi Badań, Nauki i Działalności Artystycznej.

